

รายงานการศึกษา ฝึกอบรม ดูงาน ประชุม/สัมมนา ปฏิบัติการวิจัย
และการไปปฏิบัติงานในองค์การระหว่างประเทศ

.....

ส่วนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไป

๑.๑ ชื่อ/นามสกุลนางสาวสุมนา ปิยานนท์ชัยพร.....

๑.๒ ชื่อเรื่อง/หลักสูตร การเสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพที่ปรึกษาด้านการบริหาร สำหรับหน่วยงาน
ภาครัฐราชการ ระดับพื้นฐาน CMC รุ่นที่ ๑๔

เพื่อ ☐ ประชุม/สัมมนา ☐ ศึกษา ☐ ฝึกอบรม ☐ ปฏิบัติงานวิจัย
☒ ดูงาน ☐ ไปปฏิบัติงานในองค์การระหว่างประเทศ

แหล่งผู้ให้ทุน

ประเทศที่ไปกรุงโตเกียว ประเทศญี่ปุ่น.....

ระหว่างวันที่๒๙ มีนาคม - ๒ เมษายน ๒๕๖๙.....

ส่วนที่ ๒ ข้อมูลที่ได้จากการศึกษา ฝึกอบรม ดูงาน ประชุม/สัมมนา ปฏิบัติงานวิจัย และไปปฏิบัติงานในองค์การ
ระหว่างประเทศ

๒.๑ วัตถุประสงค์

เพื่อส่งเสริมพัฒนาข้าราชการให้มีความรู้ ในด้านต่าง ๆ ที่สามารถนำมาใช้ประโยชน์ในการพัฒนา
องค์กร และเพิ่มความสามารถในการปฏิบัติหน้าที่ด้านการพัฒนาระบบราชการ

๒.๒ เนื้อหาการศึกษาดูงาน

๒.๒.๑ Tachibana Processing Center ประเทศญี่ปุ่น ทำให้ได้รับความรู้เกี่ยวกับระบบการบริหาร
จัดการทรัพยากรและของเสียภายใต้แนวคิดเศรษฐกิจหมุนเวียน (Circular Economy) ที่มุ่งเน้นการใช้ทรัพยากร
อย่างคุ้มค่า การลดของเสียตั้งแต่ต้นทาง และการนำวัสดุเหลือใช้กลับมาใช้ประโยชน์ใหม่อย่างเป็นระบบ โดยศูนย์ฯ
มีการดำเนินงานแบบครบวงจร ตั้งแต่การรับ คัดแยก บด และแปรรูปวัสดุ ไปจนถึงการนำกลับเข้าสู่กระบวนการ
รีไซเคิล เพื่อลดปริมาณของเสียที่ต้องกำจัดขั้นสุดท้าย และลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมอย่างมีประสิทธิภาพ

นอกจากนี้ ยังให้ความสำคัญกับการอยู่ร่วมกับชุมชนโดยรอบอย่างยั่งยืน โดยมีการออกแบบระบบ
การดำเนินงานที่คำนึงถึงผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมอย่างรอบด้าน ทั้งด้านกลิ่น เสียง ฝุ่น และการขนส่ง รวมถึงการใช้
เทคโนโลยีและมาตรการควบคุมที่เข้มงวดเพื่อป้องกันผลกระทบต่อชุมชน ส่งผลให้โรงงานสามารถดำเนินกิจกรรม
ได้ควบคู่ไปกับการยอมรับของชุมชน และสะท้อนแนวคิด “โรงงานกับชุมชนอยู่ร่วมกันได้” อย่างเป็นรูปธรรม

รวมทั้งยังมีบทบาทเป็น “ศูนย์การเรียนรู้ด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมและการรีไซเคิล” ที่เปิดโอกาส
ให้หน่วยงานและผู้สนใจเข้าศึกษาดูงาน เพื่อเรียนรู้กระบวนการจัดการขยะอย่างถูกต้อง การใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ
และการสร้างจิตสำนึกด้านสิ่งแวดล้อม ซึ่งเป็นส่วนสำคัญในการส่งเสริมความรู้และการมีส่วนร่วมของสังคม

ในด้านการบริหารจัดการ ให้ความสำคัญกับการพัฒนาองค์กรสีเขียว (Green Organization)
โดยเน้นการลดของเสีย การใช้พลังงานและทรัพยากรอย่างคุ้มค่า การควบคุมมาตรฐานสิ่งแวดล้อมในทุกขั้นตอน
และการพัฒนาอย่างต่อเนื่องด้วยเทคโนโลยีที่เหมาะสม เพื่อให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

องค์ความรู้ที่ได้รับจากการศึกษาดูงานครั้งนี้สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาภารกิจของกรมป่าไม้ โดยเฉพาะด้านการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน การส่งเสริมการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า การลดของเสียในกระบวนการทำงาน การพัฒนาองค์กรสีเขียว (Green Government) และการสร้างความสมดุลระหว่างการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติกับการใช้ประโยชน์ รวมถึงการคำนึงถึงการอยู่ร่วมกับชุมชนอย่างยั่งยืนในทุกมิติของการพัฒนา

๒.๒.๒ The Tokyo Rinkai Disaster Prevention Park ประเทศญี่ปุ่น ซึ่งเป็นศูนย์การเรียนรู้และศูนย์บัญชาการด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยระดับมหานครของกรุงโตเกียว ทำให้ได้รับความรู้เกี่ยวกับระบบการบริหารจัดการภัยพิบัติแบบครบวงจร (Integrated Disaster Management System) ที่ครอบคลุมทั้งการเตรียมความพร้อม การตอบโต้เหตุฉุกเฉิน การกู้ภัย และการฟื้นฟูหลังเกิดภัยพิบัติ โดยมีการบูรณาการการทำงานร่วมกันของหน่วยงานภาครัฐ องค์กรท้องถิ่น หน่วยกู้ภัย หน่วยทหาร และหน่วยแพทย์ฉุกเฉิน เพื่อให้สามารถตอบสนองต่อสถานการณ์ภัยพิบัติขนาดใหญ่ได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ

ศูนย์ฯ มีบทบาทสำคัญทั้งในภาวะปกติและภาวะภัยพิบัติ โดยในภาวะปกติใช้เป็น “ศูนย์การเรียนรู้ด้านการป้องกันภัยพิบัติ” สำหรับประชาชนและหน่วยงานต่าง ๆ ผ่านกิจกรรมจำลองสถานการณ์แผ่นดินไหวและเหตุฉุกเฉิน เพื่อเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจ และทักษะในการเอาตัวรอดในช่วงเวลาสำคัญแรกของการเกิดภัยพิบัติ ขณะเดียวกันยังเป็นพื้นที่ฝึกซ้อมและแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อเตรียมความพร้อมอย่างต่อเนื่อง

ในภาวะเกิดภัยพิบัติ ศูนย์ฯ ทำหน้าที่เป็นศูนย์บัญชาการหลักของพื้นที่มหานครโตเกียวในการรวบรวมข้อมูล ประสานงาน และสั่งการการช่วยเหลือ รวมถึงเป็นฐานปฏิบัติการของหน่วยกู้ภัยและหน่วยสนับสนุนต่าง ๆ ทั้งด้านการแพทย์ การขนส่ง และการอพยพประชาชน โดยมีการจัดระบบการไหลของข้อมูลและทรัพยากรอย่างเป็นระบบ เพื่อให้การช่วยเหลือเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและทันทั่วถึง

นอกจากนี้ ศูนย์ฯ ยังสะท้อนแนวคิดการพัฒนา “ศูนย์การเรียนรู้ด้านภัยพิบัติ” ที่มุ่งเน้นการสร้างตระหนักรู้แก่ประชาชน (Public Awareness) การส่งเสริมวัฒนธรรมการเตรียมความพร้อม (Disaster Preparedness Culture) และการเรียนรู้ผ่านประสบการณ์จริง (Experience-based Learning) ซึ่งช่วยให้ประชาชนสามารถเข้าใจสถานการณ์และปฏิบัติตนได้อย่างถูกต้องเมื่อเกิดเหตุฉุกเฉิน

องค์ความรู้ที่ได้รับจากการศึกษาดูงานครั้งนี้สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ โดยเฉพาะด้านการบริหารความเสี่ยง การเตรียมความพร้อมรับมือภัยพิบัติ การบูรณาการข้อมูลและการประสานความร่วมมือระหว่างหน่วยงาน รวมถึงการพัฒนาศูนย์การเรียนรู้ด้านสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติของกรมป่าไม้ เพื่อเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจ และการมีส่วนร่วมของประชาชน อันจะนำไปสู่การพัฒนาระบบการจัดการภัยพิบัติและทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน

๒.๒.๓ Digital Agency ประเทศญี่ปุ่น ซึ่งเป็นหน่วยงานภาครัฐที่จัดตั้งขึ้นเพื่อขับเคลื่อนการเปลี่ยนผ่านสู่รัฐบาลดิจิทัล (Digital Government / DX) ของประเทศญี่ปุ่น ทำให้ได้รับความรู้เกี่ยวกับบทบาทของหน่วยงานกลางในการกำหนดนโยบาย มาตรฐาน และการบูรณาการระบบดิจิทัลของภาครัฐ เพื่อยกระดับการให้บริการประชาชนให้มีความสะดวก รวดเร็ว โปร่งใส และลดความซ้ำซ้อนของกระบวนการระหว่างหน่วยงาน

หน่วยงานดังกล่าวมีแนวทางสำคัญในการผลักดัน “Government as a Service” โดยมุ่งเน้นการออกแบบบริการภาครัฐที่ประชาชนเป็นศูนย์กลาง (Citizen-centric Service) การเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างหน่วยงาน (Data Integration) และการใช้แพลตฟอร์มดิจิทัลกลางเพื่อสนับสนุนการให้บริการแบบเบ็ดเสร็จ ณ จุดเดียว (One-stop Service) รวมทั้งส่งเสริมการใช้ข้อมูลเป็นฐานในการตัดสินใจ (Data-driven Government) เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการภาครัฐ

นอกจากนี้ ยังได้เรียนรู้แนวคิดสำคัญในการพัฒนารัฐบาลดิจิทัลของญี่ปุ่น ได้แก่ การลดความเป็นไซโลของหน่วยงาน (Breaking Silos) การพัฒนามาตรฐานข้อมูลกลาง การยกระดับความมั่นคงปลอดภัยทางไซเบอร์ และการสร้างระบบนิเวศดิจิทัลที่เชื่อมโยงทั้งภาครัฐและภาคเอกชน เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีอย่างรวดเร็ว

ในมิติของการบริหารจัดการ ยังสะท้อนให้เห็นถึงการผสมผสานบุคลากรภาครัฐและผู้เชี่ยวชาญจากภาคเอกชนด้านเทคโนโลยี เพื่อเพิ่มความคล่องตัวในการพัฒนานวัตกรรมดิจิทัลของภาครัฐ ตลอดจนการสร้างกลไกการทำงานที่ยืดหยุ่นและตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

องค์ความรู้ที่ได้รับจากการศึกษาดูงานครั้งนี้ สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาภาครัฐไทย โดยเฉพาะการพัฒนาระบบราชการดิจิทัล การบูรณาการข้อมูลระหว่างหน่วยงาน การลดขั้นตอนการปฏิบัติงาน การยกระดับบริการประชาชนแบบ End-to-End Service และการพัฒนาองค์กรไปสู่การเป็นรัฐบาลดิจิทัลที่มีประสิทธิภาพ โปร่งใส และตอบสนองต่อประชาชนได้อย่างแท้จริง

๒.๒.๔ สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงโตเกียว ประเทศญี่ปุ่น ทำให้ได้รับความรู้เกี่ยวกับบทบาทและภารกิจของหน่วยงานด้านการทูตในการเป็นตัวแทนของประเทศไทยในต่างประเทศ ทั้งในด้านการคุ้มครองและดูแลคนไทยในญี่ปุ่น การส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไทยกับประเทศญี่ปุ่นในมิติต่าง ๆ อาทิ ด้านเศรษฐกิจ การค้า การลงทุน วัฒนธรรม และความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชน

นอกจากนี้ ยังได้เรียนรู้เกี่ยวกับการให้บริการด้านกงสุลแก่ประชาชนคนไทยในต่างประเทศ ซึ่งมุ่งเน้นความรวดเร็ว ถูกต้อง และอำนวยความสะดวกแก่ผู้รับบริการ รวมถึงการใช้ระบบดิจิทัลในการให้บริการและการบริหารจัดการข้อมูล เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินงานและลดขั้นตอนที่ไม่จำเป็น

ในด้านการบริหารจัดการสถานเอกอัครราชทูต ยังให้ความสำคัญกับการประสานความร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐและเอกชนของประเทศเจ้าบ้าน รวมถึงการสร้างเครือข่ายความร่วมมือในระดับท้องถิ่น เพื่อสนับสนุนภารกิจด้านการทูตและการพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศอย่างยั่งยืน

องค์ความรู้ที่ได้รับจากการศึกษาดูงานครั้งนี้ สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนางานภาครัฐ โดยเฉพาะด้านการให้บริการประชาชน การพัฒนาระบบงานให้มีความทันสมัย การใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการทำงาน และการสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างหน่วยงาน เพื่อยกระดับการบริหารจัดการให้มีความคล่องตัว โปร่งใส และตอบสนองต่อผู้รับบริการได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

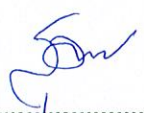
ส่วนที่ ๓ ปัญหา/อุปสรรค

ไม่มี

ส่วนที่ ๔ ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

การศึกษาดูงานในครั้งนี้ทำให้เห็นแนวทางการบริหารจัดการภาครัฐและองค์กรสมัยใหม่ของประเทศญี่ปุ่นที่ให้ความสำคัญกับการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล การบริหารจัดการข้อมูล การมีส่วนร่วมของประชาชน และการพัฒนาอย่างยั่งยืน ซึ่งสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาระบบราชการไทยให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

จึงเห็นควรส่งเสริมให้มีการนำองค์ความรู้ที่ได้รับมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนากระบวนการ การลดขั้นตอนการปฏิบัติงาน การบูรณาการข้อมูลระหว่างหน่วยงาน รวมถึงการพัฒนาบุคลากรให้มีทักษะด้านดิจิทัลและนวัตกรรมอย่างต่อเนื่อง เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงในอนาคต

ลงชื่อ ผู้รายงาน

(นางสาวสุมนา ปิยานนท์ชัยพร)

นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการพิเศษ

ภาพประกอบ

ภาพประกอบ

